

3.7 Flexklassen

I Åshöjdens grundskola verkar sedan hösten 2006 huvudstadsregionens enda svenskspråkiga klass för elever som riskerar att bli utan avgångsbetyg från grundskolan, den s.k. flexklassen. I skolan verkade redan under 90-talet den s.k. nätverksklassen som långt hade samma mål för verksamheten. Utvecklandet av klassen är en del av Undervisningsministeriets Jopo-projekt (Joustava perusopetus). Klassen har sedan starten arbetat i anslutning till Svenska produktionsskolan, Sveps.

Flexklassen är avsedd för elever i främst åk 8 – 9 som riskerar att bli utan avgångsbetyg i grundskolan. Eleverna klarar av olika orsaker inte av den traditionella grundskolan. Avsikten med flexklassen är att hitta flexibla lösningar på elevernas individuella problem med slutförandet av studierna. Ett av målen är också att hjälpa eleverna att få en studieplats efter grundskolan.

I flexklassen kan man gå olika länge, beroende på hur mycket man har att avlägga för avklarad grundskola. Arbetet sker i en liten grupp, eftersom en tät vuxenkontakt är ett måste för att arbetet skall lyckas. Klassen har en lärare och en assistent eller ungdomsarbetare. Varje elev arbetar enligt en individuell plan med de ämnen som ingår i läroplanen. Eleverna överförs till specialundervisning innan de tas in och antas som elever till Åshöjdens grundskola med rektorsbeslut.

Mål

Övergripande mål för verksamheten

- Att på ett flexibelt sätt möta eleverna på den nivå de befinner sig och att sedan lägga upp arbetet så att det passar var och en
- Att utveckla olika samarbetsformer för att stärka nätverken kring eleverna
- Att ge eleven de färdigheter och rutiner som behövs vid fortsatta studier
- Att ge eleverna tillräcklig kännedom om vad samhället kräver av medborgarna
- Att hjälpa eleverna att få en studieplats efter avklarad grundskola
- Målen inom de olika ämnena är desamma som i läroplanen för Åshöjdens grundskola, men fördjupningsnivån anpassas enligt elevernas situation och definieras i deras individuella planer

Eleverna

- Att erhålla ett avgångsbetyg från grundskolan
- Att öka elevernas egen aktivitet och stärka deras självkänsla så att de kan få grepp om sin livssituation och själva ta allt mer kontroll över vardagen och framtidsplanerna
- Att genom nya arbetsformer hitta glädjen i lärandet
- Att börja tro på möjligheterna att de kan lära sig och klara av studier
- Att med tanke på framtiden skapa fungerande studie- och vardagsrutiner
- Individuella mål i elevernas IP:n, t.ex. att öka närvaron i skolan, att minska antalet förseningar eller att skapa goda relationer till skolkamrater, lärare eller andra vuxna

Metoder

I flexklassens vardag betonas närvaro, att komma i tid, att ta ansvar för sina uppgifter, att följa klassens regler och att öva sig i att på ett konstruktivt sätt samarbeta med de andra eleverna och de vuxna. Gruppen lär sig samarbeta och stöda varandra. Gruppens sammansättning är därför viktig, liksom även att elevantalet inte överskrider 8 ungdomar.

Varje elev har en individuell plan där målen för läsåret fastställs. Eftersom målet för studierna är ett avgångsbetyg från grundskolan, avvägs svårighetsgraden så att eleven har realistiska möjligheter att klara av innehållet vid sidan av den stora uppgift det innebär att klara av övriga vardagsrutiner. Det innebär att fördjupningsnivån definieras enskilt för varje elev och att fokus ligger på att klara av gränsen för godkänt. Den individuella mognadsprocessen och uppföljningen av den kräver tid för att ge resultat på lång sikt, vilket prioriteras i planeringen av elevernas arbete.

Varje elev gör i början av läsåret upp ett studiekontrakt och kontraktet diskuteras individuellt med rektor. Studiekontraktet följs upp under året t.ex. i samband med utvecklingssamtalen. Elever vars intresse för något visst ämne väcks under läsåret, kan fördjupa sina studier under ledning av skolans ämneslärare.

Utvecklingssamtal hålls med varje elev tillsammans med vårdnadshavare tre gånger per läsår. Vid samtalen diskuteras den aktuella situationen, elevens framsteg, arbetet i gruppen, arbetet framöver och val inför framtiden. Målet är att utveckla samarbetet för att stärka nätverket kring eleven.

En central metod är inläring i arbete. Metoden innebär att eleverna avlägger delar av eller hela ämneshelheter på olika arbetsplatser. Planeringen sker i samarbete mellan eleven, klassens personal och arbetsgivarna. Flexklassens lärare eller assistent/ungdomsarbetare besöker regelbundet arbetsplatserna för uppföljning och diskussion. Eleverna behöver stöd för att allt mer själva kunna knyta kontakter och sköta sina åtaganden självständigt och ansvarsfullt.

Arbetsplatsperioderna är 2–3 per år och varierar till sin omfattning beroende på de individuella målen. Under dessa veckor arbetar eleverna minst en dag per vecka i klass med uppgifter inom de överenskomna ämneshelheterna. De skall också på arbetsplatsen regelbundet arbeta med skoluppgifter, t.ex. genom att använda sig av inlärmingsmiljön Fronter på webben.

Arbetsplatsperioderna kan även ersättas av introduktionsperioder på olika avdelningar inom yrkesutbildningen på andra stadiet.

I klass arbetar eleverna individuellt med t.ex. instuderingsuppgifter. Gemensamma diskussioner och lektioner ingår också i skolvardagen. Alla slag av läromedel används i undervisningen. Inlärmingsmiljöer utanför klassrummet utnyttjas i hög grad, bl.a. i form av studiebesök, museer och bibliotek.

Under läsåret åker gruppen tillsammans med sin lärare och assistent/ungdomsarbetare på 1-2 lägerskolor för att stärka gruppandan. Eleverna övar sig under lägerskolorna i att komma överens

med och lita på andra, hålla överenskommelser och samarbeta med de ansvariga vuxna. Under lägerskolorna kan de även avlägga delar av ämnesavsnitten.

Nätverk och stödformer

Eleverna behöver stöd för att öka sitt fysiska och psykiska välmående. Olika stödformer utnyttjas enligt elevernas individuella behov och deras nätverk stärks. Därför förutsätter arbetet i flexklassen ett aktivt förhållningssätt till de nätverk som finns och en beredskap att efter hand knyta nya kontakter som gagnar elevernas utveckling.

Elevvårdsgruppen för flexklassen samarbetar enligt behov med andra förvaltningsgrenar och aktörer inom tredje sektorn för att på bästa sätt kunna stöda eleverna i deras vardag. Folkhälsan och Barnskyddet är ofta samarbetsparter i arbetet.

Samarbetet med elevens vårdnadshavare är centralt för att eleven skall lyckas. Kontakten är tidvis tät, t.ex. vid uppföljning av elevens närvaro. Vårdnadshavarna engageras också aktivt i samarbetet med övriga aktörer.

För att trygga en god start i flexklassen kartläggs elevens tidigare skolgång i samarbete med föregående skola. På samma sätt följs eleverna upp då de fortsätter sina studier efter avslutad grundskola. Vid övergången till fortsatta studier görs vid behov studiebesök för att ge elev och skola en möjlighet att bekanta sig med varandra. Skolan betonar att uppföljningen gärna skall fortsätta även efter att eleven inlett sina fortsatta studier.

Antagning till flexklassen

Elevvårdsgruppen i den egna skolan är ofta initiativtagare till kontakten till flexklassen. Viktigt är också att eleverna själva vill byta till flexklassen och att vårdnadshavarna stöder dem i deras val och arbete.

Antagningen av nya elever sker en gång per läsår, eftersom förändringar i gruppens sammansättning under läsåret kan medföra svårigheter med gruppdynamiken. Eleverna ansöker om en plats och intervjuas tillsammans med vårdnadshavarna. Intervjun görs av läraren tillsammans med minst en representant för skolans elevvårdsgrupp.

Efter intervjuerna beslutar elevvårdsgruppen om klassens sammansättning inför följande läsår. Eftersom verksamheten långt bygger på elevernas förmåga att stöda varandra i gruppen, beaktas inte enbart individerna utan även helheten. Eleverna skall uttryckligen kunna gynnas av flexklassen som verksamhetsform, d.v.s. smågruppsarbete med en stark praktisk anknytning.

Eleverna antas till flexklassen med rektorsbeslut.